

Anna Katrin Matras

samskiftis- og kunningarfólk

Etikkur, moralur og læknavakt

So var enn einaferð ein forsíðusøga um nýggju læknavaktina. Hóast nýggja skipanin ikki er heilt nýggj longur, so eru meira enn so barnasjúkur at síggja. Og um hesar hoyra vit frá brúkarunum, Føroya fólk. Serliga hoyra vit um illa nøgdar “kundar” í útjaðaranum av okkara oyggjasamfelagi.

Mesta ónøgdin, sum vit hoyra um, er frá fólk, sum ikki hava havt møguleikan til at flyta seg til Havnar fyri at mæta upp hjá læknavaktini til kanningar, áðrenn hjálpan kann verða veitt.

Dømi eru um mammur, sum hava verið einsamallur heima við børnum, har eitt av teimum hevur verið sjúkt og havt brúk fyri lækna hjálpan. Ikki er altíð møguleiki fyri bara at taka bilin og koyra teinin til læknavaktina í Havn. Kanska eisini við fleiri øðrum børnum, sum tað ikki var møguleiki fyri at fáa ansing til.

Ella talan er um eitt eldri fólk, sum er vorðið sjúkt og ússaligt heima og sum lækni átti at tikið hond um. Har eru kanska bara eini eldri hjún, sum ikki longur seta seg færan at koyra bil og kanska tí longu hava sloppið sær av við bilin. Møguleikin at flyta seg frá heiminum til læknavaktina, fyri at fáa neyðugu og sjálvsøgdgu hjálpin, er ikki til staðar. Hvat er tá at gera?

Og søgan, sum fleiri teirra tá siga frá, er um, hvussu tey eru móttikin av fólkinum í hinum endanum av telefonini. Tí professinella vælútubúna, sum skuldu duga á at skina, hvør tørvurin er og hvat gerast kann. Men har hevur svarið aftur og aftur verið “tað er so tykkara trupuleiki, tit mugu finna eina loysn og so koma higar at fáa lækna hjálpan”.

Tá er tað at eg fari at spyrja eftir virðisgrundarlagnum, sum okkara læknavakt er skipað eftir. Hvar er moralurin ella etikkinum? Er onki mæt fyri hesum? Hvar gongur markið fyri, hvat vit bjóða okkara borgarum, tá tørvur er á lækna hjálpan, aftaná vanligu upplatingartíð hjá læknanum?

Ofta verða hesar søgur sum nevnt knýttar at útjaðara avbjóðingum. Hetta tí at fjarstøðan ímillum borgara og læknavakt verður sett sum stórsta hótanin. Men er tað nú “bara” fjarstøðan, sum skapar hesar trupuleikar? Kundi tey bæði eldru ikki eisini verið búsitandi í Hoyvík og allikavæl verið í teirri støðu, at tey er vorðin óhjálpin og ikki longur hava atgongd til bil? Og kundi mamman við sjúka barninum, umframt sínum 2-3 øðrum smábørnum, ikki verið búsett á Velbastað ella á Argjum og verið í líka ringari støðu, tí hon ikki bæði fekk koyrt bilin, tikið sær av sjúka barninum og hinum børnunum við?

Sjóneykan eigur í hesum samanhangi at verða sett á virðisgrundarlagið. Tí, verður arbeitt eftir einum virðisgrundarlagi, har etikkur og moralur verður settur í hásætið, so eigur hædd at verða tikin fyri avbjóðingum sum hesum. Tað eru, og fara altíð at vera lótar har vit øll kunnu koma í líknandi støður. Og rúm eigur at vera fyri at taka hædd fyri hesum og finna eina skilagóða loysn fyri lækna hjálpan. Tað kann gott vera, at hetta kostar nakrar krónur meira, men hevur tað størri týðning at spara nakrar krónur, heldur enn at borgarin fær tað hjálpan, sum honum tørvur og sum eitt vælferðarsamfelag eigur at bjóða?

Vit hava so slett ikki ráð til at reka okkara samfelag har bara pengarnir, uttan etikk og moral, ráða !!!

KJAK

Viðmerkingar og lesarabrøv til Sosialin skulu sendast til teldupostadressuna: post@sosialurin.fo

Nýggjársendingin var ikki nóg góð

Leiðslan í Kringvarpi Føroya hevur eftirmett sendingina í sjónvarpinum nýggjárstaftan. Ásannað verður, at nýggjárssendingin hevði ikki ta góðsku, sum ætlanin var, at sendingin skuldi hava.

Dia Midjord stjóri í Kringvarpi Føroya

Somuleiðis ásannar leiðslan í Kringvarpinum, at samljóð var ikki ímillum ásetingar í sáttmálanum millum spf. Fjølvinna og Kringvarp Føroya, og avrikið í pørtum í nýggjárssendingini.

Eisini harmast leiðslan um, at sendingin ikki helt seg til leiðreglur um góðan fjølmiðlasið í kjakinum um nýggjárssendingina.

Grundað á hesa eftirmet-

ing hevur leiðsla Kringvarpsins tikið ta støðu, at hesin leistur við eini nýggjárssending verður ikki royndur aftur.

Greiður sáttmáli

Sáttmálin millum Kringvarp Føroya og spf. Fjølvinna ásetti greitt, at Kringvarpið hevði ábyrgdina fyri aktualitetspartinum, m.a. formansumfarinum og “Árinum, ið fór”. Kringvarpið skipaði henda partin og rindaði eisini fyri henda partin av sendingini.

Somuleiðis ásetti sáttmálin, at greitt mark skuldi vera ímillum aktualitetspartin og undirhaldspartin, og at stuðulsavtalur ikki skuldu koma til sjóndar í aktualitetspartinum. Eftir okkara tykki var greitt mark millum hesar partar í sendingini, og stuðulsavtalur komu ikki til

sjóndar í aktualitetspartinum.

Afturímóti ásetti sáttmálin, at Fjølvinna skuldi taka sær av undirhaldspartinum, sum fevndi um ítrótt, tónleik, undirhald og lættari aktualitetstilfar. Kringvarpið rindaði ikki fyri henda partin í nýggjárssendingini.

Eftir sáttmálanum hevði Fjølvinna redaksjonella meðábyrgd, samstundis sum Kringvarpið hevði redaksjonellu ábyrgdina av nýggjárssendingini við atliti at lógini um Kringvarp Føroya. Kringvarpið skuldi tí saman við Fjølvinna leggja sendingina til rættis og góðkenna skrána.

Tí varð ein høvuðssamskipari settur á sendingina. Hesin samskiparin skuldi tryggja, at sendingin leyk krøvini um góðsku, og ásetingarnar í sáttmálanum um,

at nýggjárssendingin skuldi fylgja reglunum um góðan fjølmiðlasið. Kringvarpið harmast um, at samskiparin sveik, og at tilrættisleggingin ikki var nóg góð.

Eftir sáttmálanum varð útgerð hjá Kringvarpinum brúkt til tøkniliga partin. Kravið í sáttmálanum var tó, at fólk við royndum skuldu nýta útgerðina. Men tá samanum kom, vóru tað ikki bara roynd fólk, sum slíkar stórar framleiðslur krevja, ið tóku sær av tøkniliga partinum. Fjølvinna keypti sær fríyrkisfólk til hetta arbeiði. Kringvarpið kann tí ikki taka á seg ábyrgdina fyri tøkniliga avrikinum.

Í Sortudíki, tann 08. januar 2014

Tað góða skipið »Norrøna«

Jørleif Kúrberg

Vit eru ofta ov skjót at finna at, tá ið okkurt ikki er júst so, sum vit vilja hava tað at vera. Ofta verður sagt, at vit føroyingar finna okkum í ov nógvum. Tað er ivaleyst rætt. Vit skulu krevja tað, vit hava goldið fyri, men alt ov sjáldan siga vit frá okkara nøgdsemi, tá ið okkurt er júst so, ella enntá betri, enn vit høvdu væntað. Tí hesar reglur um eina frálíka ferð við “Norrønu” okkara flaggskipi.

Í juli mánaði gekk leiðin til Danmarkar við “Norrønu”. Og frá tí vit komu á dekkið í

Havn, og til vit 14 dagar seinni fóru í land aftur, var hetta ein frálík ferð, ikki minst “Norrønu” at takka fyri.

Á bildekinum vóru fryntlig fólk, ið vísu okkum upp á pláss, spurdu hvar vit høvdu kamar, og so vísu tey á lættastu leið til kamarið. Frálíkt. Longri upp stóð aftur fólk fyri okkum til reiðar at vísa okkum á røttu leið, og lótu seinni sótu vit á einum reinum og nossligum kamari. Eftir stutta hvíld fóru vit at fáa okkum ein bita at eta. Her fingur vit aftur at síggja, at umborð á “Norrønu” duga tey minst líka so væl sum onnur, tá ræður um at fáa fólk at kenna seg væl við tær tænastru, vit kunnu veita. Tænastrufólkin umborð vóru sera fitt og dugnalig: ikki ov áleypandi, men gjørdur sitt arbeiði til lítar. Og so tosaðu tey føroyskt!

Maturin umborð var fyrsta floks. Og eg vil halda, at um onkur gera vrøvl um matin,

eru hetta sovorðin, ið einki eru von við heiman.

Setti tú teg at fáa tær eina friðarlíga løtu ella eitt prát við onkran, tú kendi, ja, so vóru fleiri góðir møguleikar til tað ymsastaðni umborð. Og allastaðni vóru hesi fittu, dugnaligu ungu fólk klár at gera sítt besta fyri, at øll skuldu kenna seg væl á skipinum. Og tey tosaðu føroyskt! Men tey tosaðu ikki bara føroyskt. Eg hoyrði tey málbera seg væl við útlendingar, ikki bert á donskum, men eisini á góðum enskum og onkur eisini á týskum. Men tað havi eg sagt so mangan: “Vit eiga ein framúr dugnaligan ungdom, ið dugir væl bera seg at.”

Summir av manningini komu eisini av og á millum ferðafólkið, og eg hoyrði útlendingar taka til, at hetta var sera dámligt. Onkur kom eisini á tal við tey, og aftaná hoyrði tú hesi fremmandu rósa t.d. einum matrósi, ið

greiddi frá einumhvørjum um skipið ella sjálva ferðina.

Jú, bæði niður og upp aftur vórðu vit “borin á lógvum” av øllum, ið høvdu við ferðina at gera. Tað veri seg á skrivstovuni hjá Smyril Line til yngsta “jungmannin” umborð. Og tey tosaðu øll føroyskt!

Vit ivaðust onga løtu, hvussu vit skuldu ferðast nú komandi summer. Við “Norrønu” sjálvandi!

Var ferðaleiðari á útferðum hjá Smyril Line fyri ferðafólk, ið vóru á rundferð uttan fyri hárstíð, og tí høvdu nakrar tímar til stuttar útferðir í Føroyum. Eitt tilboð til ferðamannin, ið fall í góða jørð. Las eisini onkustaðni, at komandi ár fer ferðafólkatalið upp um hundrað túsund. Tað hava tit eisini uppið.

Blíðan byr